

**ODAM VA HAYVON EMBRIONINI RIVOJLANISHIDAGI
O'XSHASHLIKLAR MODULINI DIKTATIK O'YIN TEXNOLOGIYALARI
ASOSIDA O'QITISH.**

Toshtemirova Muazzam Akmaljonovna
Farg'ona davlat universiteti p.f.f.d.(PhD)
Shermatova Qutbinisa
Farg'ona davlat universiteti talabasi

Tadqiqotning dolzarbligi.

Diktatik o'yin texnologiyalari asosida odam va hayvon embrionlarini rivojlantirishda o'xshashlik modulini o'rgatishning ahamiyati uning o'quv tajribasini inqilob qilish va rivojlanish biologiyasi sohasida o'quvchilarning natijalarini oshirish qobiliyatidir. Diktatik o'yini texnologiyalari o'rganishni interaktiv va qiziqarli qiladi, o'quvchilar e'tiborini tortadi va faol ishtirokini rag'batlantiradi. Qiyinchiliklar, mukofotlar va raqobat kabi o'yin elementlarini o'z ichiga olgan holda, talabalar qiziqarli va rag'batlantiruvchi tarzda odam va hayvonlarning embrion rivojlanishidagi o'xshashliklarni o'rganish va tushunishga undaydi. Eshitish usuli va interfaol ta'lim faoliyatining kombinatsiyasi o'quvchilar o'rtasida ma'lumotni saqlashni yaxshilashga yordam beradi. Embrion rivojlanish bosqichlari bilan bog'liq asosiy tushunchalarni aytib berish va o'quvchilarni o'quv jarayonida faol ishtirok etishga undash orqali diktatik o'yinlari xotirani mustahkamlash va muhim tarkibni uzoq vaqt davomida saqlashga yordam beradi. Diktatik o'yin texnologiyalari o'quvchilardan diqqat bilan tinglashni, ma'lumotlarni qayta ishlashni va o'z fikrlarini samarali ifoda etishni talab qiladi. Bu jarayon o'quvchilarni odam va hayvonlar embrionlarining rivojlanish bosqichlaridagi o'xshashlik va farqlarni tahlil qilishga chaqirish orqali tanqidiy fikrlash qobiliyatini oshiradi, murakkab biologik tushunchalarni chuqurroq tushunishga olib keladi.

Tadqiqot maqsadi.

Diktatik o'yin texnologiyalari asosida odam va hayvon embrionlari rivojlanishidagi o'xshashlik modulini o'qitish maqsadi ko'p qirrali bo'lib, bir qancha muhim ta'lim maqsadlariga xizmat qiladi. Diktatik o'yini texnologiyalarini qo'llash orqali o'qituvchilar o'quvchilarning qiziqishini uyg'otishi va ularni o'quv jarayoniga faol jalb qilishi mumkin. Diktatik o'yin texnologiyalaridan foydalanish embrion rivojlanishining o'xshashliklari haqidagi muhim ma'lumotlarni eslab qolish va eslab qolishni kuchaytirishga yordam beradi. Eshitish orqali kirish va interfaol harakatlar orqali bir nechta sezgilarni jalb qilish orqali o'quvchilar inson va hayvon embrionlarining asosiy tushunchalari, rivojlanish bosqichlari va umumiy xususiyatlarini eslab qolishlari va o'zlashtirishlari ehtimoli ko'proq. Diktatik o'yin

texnologiyalari o'quvchilarni inson va hayvonlar embrionlari rivojlanishidagi o'xshashliklar haqida tanqidiy va analitik fikrlashga undaydi. Diktatik o'yinlar o'quvchilarni turli rivojlanish bosqichlarini solishtirish, umumiy xususiyatlarni aniqlash va turlar o'rtasida bog'lanishni o'rgatish orqali yuqori darajadagi fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi va biologik tushunchalar bilan chuqur shug'ullanishga undaydi. Embrion rivojlanishining o'xshashligi modulini o'rgatishda diktatik o'yin texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilar o'rtasida hamkorlik va jamoaviy ish olib borishga yordam beradi. Guruhdagi diktatik mashg'ulotlari, hamkorlikdagi o'yinlar va interfaol topshiriqlar orqali o'quvchilar inson va hayvon embrionlarining umumiy xususiyatlarini o'rganish, muhokama qilish va tahlil qilish, tengdoshlarining o'zaro munosabatini, muloqot ko'nikmalarini va hamkorlikda muammolarni yechishda birgalikda ishlashlari mumkin.

Tadqiqotning vazifalari.

Odam va hayvonlar embrionining rivojlanishidagi o'xshashlik modulini o'rgatish vazifasiga diktatik o'yini texnologiyalarini kiritish orqali o'qituvchilar o'quvchilarning faolligini oshiradigan, faol ishtirokini ta'minlovchi hamda murakkab biologik tushunchalarni chuqurroq anglaydigan interfaol va hamkorlikdagi o'quv muhitini yaratishi mumkin. Ushbu vazifa tuzilmasi embrion rivojlanishining o'xshashliklarini o'rganish, tahlil qilish va muhokama qilishni osonlashtirish, talabalar uchun rag'batlantiruvchi ta'lim tajribasini rivojlantirish uchun diktatik o'yinlarining interfaol xususiyatidan foydalanadi.

Tadqiqot ishining obyekt.

Farg'ona viloyati Oltiariq tumani 17-umumiy o'rta ta'lim maktabi 50 nafar 9-sinf o'quvchilari ishtirok etdi.

Tadqiqot ishida qo'llaniladigan uslublar.

DTS, o'quv dasturlari, axborot vositalari, interfaol metodlar, diktatik o'yin texnologiyalari.

Biologiya sohasida odamlar va hayvonlar o'rtasidagi embrion rivojlanishidagi o'xshashlik va farqlarni tushunish evolyutsion munosabatlar va biologik jarayonlar haqida tushunchaga ega bo'lish uchun juda muhimdir. Ushbu murakkab mavzuni o'qitishning an'anaviy usullari ba'zan o'quvchilarni jalb qilish va chuqur tushunishni rivojlantirishda etishmayotgan bo'lishi mumkin. Ushbu muammoni hal qilish uchun o'qituvchilar o'quv jarayonini interaktiv va o'quvchilar uchun immersiv qilish uchun diktatik o'yini texnologiyalari kabi o'qitishning innovatsion usullariga tobora ko'proq murojaat qilmoqdalar. Odam va hayvon embrionini rivojlanishidagi o'xshashliklar modulini diktatik o'yin texnologiyalari asosida o'qitish orqali ta'lim samaradorligini va o'quvchilarni bilimni oshirishdan iborat. Diktatik o'yin texnologiyalari o'quvchilarni odamlar va hayvonlarda embrion rivojlanishini o'rganishga jalb qilishning yangi usulini taklif qiladi. Diktatik o'yinlari bilan bir qatorda diagrammalar, animatsiyalar va

interfaol simulyatsiyalar kabi ko'rgazmali qo'llanmalar ko'p sensorli o'rganish tajribasini ta'minlaydi. Eshitish va ko'rish usullarini jalb qilish orqali o'quvchilar murakkab biologik tushunchalarni tushunishlarini mustahkamlashlari mumkin. Diktatik o'yinlariga kiritilgan o'yin elementlari, masalan, ballar, qiyinchiliklar va mukofotlar o'quvchilarni o'quv modulida faol ishtirok etishga va yuqori natijalarga erishishga undashi mumkin. Ta'lim tajribasiga raqobatbardosh yoki foydali jihatni qo'shish orqali talabalar mavzuni yaxshilash va o'zlashtirishga intilishlari uchun rag'batlantiriladi. Bundan tashqari, o'z vaqtida fikr-mulohaza va mulohaza yuritish imkoniyatlarini taqdim etish o'quvchilarga o'z bilimlarini mustahkamlashga, rivojlanish yo'nalishlarini aniqlashga va ma'lumotni saqlashni yaxshilashga yordam beradi.

Xulosa:

Odam va hayvonlarning embrion rivojlanishidagi o'xshashliklarni o'qitish moduliga diktatik o'yini texnologiyalarini kiritish o'quvchilarning faolligini oshirish, asosiy biologik tushunchalarni tushunish va saqlab qolish uchun istiqbolli yondashuv hisoblanadi. Interfaol va immersiv o'rganish tajribasini yaratish orqali o'qituvchilar o'quvchilarga rivojlanish biologiyasidagi murakkab mavzularni ishtiyoq va chuqur tushunish bilan o'rganish imkoniyatini berishi mumkin. Texnologiya rivojlanishda davom etar ekan, diktatik o'yinlari kabi innovatsion o'qitish usullaridan foydalanish ta'lim manzarasini o'zgartirish va biologiya sohasida qiziquvchan va bilimdon o'quvchilarning yangi avlodini etishtirish uchun katta imkoniyatlarga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sayidahmedov N. Pedagogik mahorat va pedagogik texnologiya. -T.: O'z MU. 2003.
2. O.Mavlonov, N. Toshmanov Zoologiya darslari. TAFAKKUR nashr., Toshkent-2012, ISBN 978-9943-24-029-2
3. L.V.Golish, D. M. Fayzullayeva Pedagogik texnologiyalarni loyoxalashtirish va rejalashtirish. O'quv-uslubiy qo'llanma. "Iqtisodiyot" nashr., 2011y
4. Ye. P. Brunoft, I. D. Zverev, G. Ya. Malaxova Методика обучения анатомииб физиологии и гигиене человека. O'qituvchilar uchun qo'llanma M., "Просвещение" 1973 yil.
5. www.ziyonet.uz